

สรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 สรุป

ในการศึกษาโครงสร้าง พฤติกรรม และผลการดำเนินการทางด้านตลาดสุกรของจังหวัดเชียงใหม่ และลำพูนครั้งนี้เพื่อที่จะอธิบายถึงโครงสร้างตลาดสุกรในจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนว่าจะมีลักษณะโครงสร้างเป็นอย่างไร มีพฤติกรรมเป็นอย่างไร และมีผลการดำเนินการทางด้านตลาดเป็นอย่างไร การศึกษาโครงสร้างตลาดสุกรของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนในที่นี้ได้แบ่งตลาดสุกรออกเป็น 2 ตลาดกล่าวคือ โครงสร้างตลาดสุกรมีชีวิตและโครงสร้างตลาดเนื้อสุกรชำแหละ ในการศึกษาครั้งนี้ได้อาศัยแบบจำลอง Concentration Ratio, Hirschman - Herfindahl Index และ Entropy Index จากการศึกษาโครงสร้างตลาดสุกรดังกล่าวพบว่าโครงสร้างตลาดสุกรมีชีวิตในจังหวัดเชียงใหม่เป็นตลาดแบบแข่งขัน แต่โครงสร้างตลาดสุกรมีชีวิตในจังหวัดลำพูนเป็นตลาดแบบผู้แข่งขันน้อยรายที่มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ส่วนการศึกษาโครงสร้างตลาดเนื้อสุกรชำแหละในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่และในเขตเทศบาลเมืองลำพูนจากแบบจำลองของ Concentration Ratio และ Hirschman - Herfindahl Index พบว่าโครงสร้างตลาดเนื้อสุกรชำแหละในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่เป็นแบบแข่งขัน ส่วนโครงสร้างตลาดเนื้อสุกรชำแหละในเขตเทศบาลลำพูนเป็นแบบผู้แข่งขันน้อยรายที่มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ แต่ผลการศึกษาโครงสร้างตลาดเนื้อสุกรชำแหละจาก Entropy Index กลับพบว่าโครงสร้างตลาดเนื้อสุกรชำแหละของทั้งสองเขตเทศบาลเป็นไปในลักษณะค่อนข้างที่จะผูกขาด ซึ่งแตกต่างไปจากผลที่ได้จากการศึกษาจาก Concentration Ratio และ Hirschman - Herfindahl Index แต่โดยภาพรวมแล้วสรุปได้ว่า โครงสร้างตลาดสุกรมีชีวิตในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน และโครงสร้างตลาดเนื้อสุกรชำแหละในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่และเทศบาลเมืองลำพูนเป็นตลาดแบบแข่งขัน

ต้นทุนการผลิตสุกรของกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรทั้งสี่กลุ่ม จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้เลี้ยงสุกรที่มีต้นทุนการผลิตสุกรต่ำที่สุดคือ กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยซึ่งมีต้นทุนรวมทั้งหมดยกประมาณ 1,544.50 บาท / 100 กก. / ตัว กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรที่มีต้นทุนการผลิตสุกรสูงที่สุดคือกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนซึ่งมีต้นทุนรวมทั้งหมดยกประมาณ 2,471.59 บาท / 100 กก. / ตัว กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรที่มีฟาร์มขนาดใหญ่มีต้นทุนรวมทั้งหมดยกสูงรองลงมาจากกลุ่มสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรซึ่งเป็นประมาณ 2,434.37 บาท / 100 กก. / ตัว และกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรที่มีต้นทุนการผลิตสุกรสูงรองลงมาอีกก็คือ กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรที่มีฟาร์มขนาดกลางที่สามารถผสมอาหารเองได้ซึ่งมีต้นทุนรวมทั้งหมดยกประมาณ 2,155.93 บาท / 100 กก. / ตัว แต่เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรฟาร์มยกเว้นกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรรายย่อย จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้เลี้ยงสุกรฟาร์มที่มีต้นทุนรวมทั้งหมดยกต่ำที่สุดคือกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรที่มีฟาร์มขนาดกลางที่สามารถผสมอาหารเองได้ แต่การศึกษาต้นทุนการผลิตสุกรในครั้งนี้นี้ยังมีข้อบกพร่องอยู่ กล่าวคือการศึกษาต้นทุนการผลิตสุกรดังกล่าวไม่ได้แบ่งการศึกษามาตามคุณภาพของเนื้อสุกร จึงทำให้ผลของการศึกษาด้านต้นทุนการผลิตสุกรไม่เป็นไปตามหลักของการประหยัดต่อขนาดการผลิต (diseconomies of scale)

วิธีการตลาดสุกรของจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จะเห็นได้ว่าแหล่งสุกรที่ประชาชนในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนนำมาบริโภคมีอยู่ 3 แหล่งและมีสัดส่วนเป็นดังนี้คือ จากกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรในเขตท้องที่ 2 จังหวัดคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 78.03 จากสมาชิกสหกรณ์ผู้เลี้ยงสุกรจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 3.90 ที่เหลือนอกนั้นเป็นสุกรจากจังหวัดอื่น ๆ อีกประมาณร้อยละ 18.07 เนื้อสุกรชำแหละที่ผ่านโรงฆ่าสัตว์ของรัฐมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 40.38 ผ่านโรงฆ่าสัตว์เอกชนมีสัดส่วนประมาณร้อยละ 16.22 และที่เหลือเป็นสัดส่วนถึงร้อยละ 43.40 จะถูกนำมาผ่านขบวนการฆ่านอกระบบที่ผิดกฎหมาย จากนั้นเนื้อสุกรชำแหละที่ผ่านขบวนการชำแหละทั้งในและนอกระบบจะถูกส่งผ่านต่อไปยังตลาดขายปลีกก่อนแล้วจึงจะถึงมือผู้บริโภคในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน

การศึกษาส่วนเหลือของการตลาดรวม โดยการทดสอบความแปรปรวนคันทุนของส่วนเหลือการตลาดรวมกับความแปรปรวนของส่วนต่างระหว่างราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละกับราคาสุกรมีชีวิตและการทดสอบค่าเฉลี่ยในคันทุนของส่วนเหลือการตลาดรวมกับค่าเฉลี่ยของส่วนต่างระหว่างราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละกับราคาสุกรมีชีวิตที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 จะเห็นได้ว่าการทดสอบความแปรปรวนและค่าเฉลี่ยของข้อมูลทั้งสองกลุ่มมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 นั่นก็แสดงว่าการส่งผ่านราคาสุกรในแต่ละขั้นตอนการตลาด โดยเริ่มตั้งแต่ราคาสุกรมีชีวิตไปจนถึงราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพผลประโยชน์ส่วนใหญ่จึงตกอยู่กับกลุ่มพ่อค้าเนื้อสุกร ส่วนผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนก็คือกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรและกลุ่มผู้บริโภคเนื้อสุกร

เมื่อศึกษาในรายละเอียดถึงประสิทธิภาพทางด้านราคา จากผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าประสิทธิภาพการส่งผ่านราคาตั้งแต่ราคาสุกรมีชีวิตถึงราคาขายส่งเนื้อสุกรชำแหละเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่การส่งผ่านราคาจากราคาขายส่งเนื้อสุกรชำแหละถึงราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ นั่นก็หมายความว่าในกลุ่มผู้ค้าเนื้อเนื้อสุกรต่าง ๆ ผู้ที่ได้รับผลประโยชน์มากที่สุดคือ พ่อค้าส่งเนื้อสุกรชำแหละและรองลงมาคือกลุ่มผู้ค้าปลีกเนื้อสุกรชำแหละ ส่วนกลุ่มที่ได้รับความเดือดร้อนมากที่สุดคือกลุ่มผู้บริโภคเนื้อสุกรเนื่องจากต้องซื้อเนื้อสุกรชำแหละมาบริโภคในราคาที่สูงกว่าราคาที่เหมาะสม

การเปรียบเทียบประสิทธิภาพทางด้านราคาในเวลาที่แตกต่างกันเป็นการศึกษาราคาสุกรมีชีวิตที่ผ่านมาในอดีตเพื่อจะใช้เป็นเกณฑ์ในการคาดคะเนราคาสุกรมีชีวิตที่จะเกิดขึ้นในอนาคต จากการศึกษาราคาสุกรมีชีวิตตามแบบจำลองแบบคูณจะเห็นได้ว่า เมื่อมีการขจัดค่าความผันแปรตามฤดูกาล ขจัดค่าความผันแปรตามวัฏจักร และขจัดค่าความผันแปรของราคาสุกรมีชีวิตที่เกิดจากความผิดปกติ ก็จะได้ดัชนีความผันแปรตามฤดูกาล ดัชนีความผันแปรตามวัฏจักร และดัชนีความผันแปรผิดปกติ ในการหาแนวโน้มของราคาสุกรมีชีวิตจะหาได้จากราคาสุกรมีชีวิตที่มีการขจัดค่าความผันแปรตามฤดูกาล สมการแนวโน้มที่หาได้เป็นดังนี้ $P_t = 27.872 + 0.0605 X_t$ โดยที่ X_t คือเวลาเดือนที่ t ถ้าหากต้องการทราบราคาสุกรมีชีวิตที่จะเกิดขึ้นในอนาคตจะต้องแทนค่า X_t ในเวลานั้นแล้วทำการปรับค่าด้วยดัชนีความผันแปรตามฤดูกาล ดัชนีความผันแปรตามวัฏจักร และดัชนีความผันแปรผิดปกติ ก็จะได้ราคาสุกรมีชีวิตที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต และสามารถใช้ราคาคงกล่าวเป็นเครื่องมือช่วยในการตัดสินใจเพื่อที่จะวางแผนการผลิตสุกรในอนาคต

6.2 ข้อเสนอแนะทางนโยบาย

ผลจากการโครงการตลาดสร้างสุขรมีชีวิตในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนซึ่งตลาดเป็นแบบแข่งขันและผู้แข่งขันน้อยรายที่มีการรวมตัวกันอย่างหลวม ๆ ในอดีตที่ผ่านมาช่วงที่ภาวะราคาสุกรมี่ชีวิตตกต่ำรัฐบาลที่ผ่านมาส่วนใหญ่มักจะให้การสนับสนุนกลุ่มผู้เลี้ยงสุกร โดยทุ่มเงินงบประมาณแผ่นดินเข้าไปเพื่อพยุงราคาสุกรมี่ชีวิตไม่ให้ตกต่ำไปอีก โดยอ้างว่าการกระทำดังกล่าวเป็นการช่วยเหลือกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรรายย่อย การกล่าวอ้างเช่นนี้เป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้องนักเนื่องจากผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยพอได้รับผลกระทบจากราคาสุกรมี่ชีวิตตกต่ำก็ไม่สามารถที่จะดำรงกิจการอยู่ได้จะต้องรีบขายสุกรออกไปจนในที่สุดก็จะเลิกเลี้ยงสุกร ไปพอรัฐบาลทุ่มเงินเข้าไปพยุงราคาสุกรมี่ชีวิตคนที่ได้รับผลประโยชน์ก็คือ กลุ่มผู้เลี้ยงสุกรที่มีฟาร์มขนาดกลางและขนาดใหญ่เท่านั้น ส่วนกลุ่มผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยจะไม่ได้รับผลประโยชน์อันนี้เลยแต่เมื่อราคาสุกรมี่ชีวิตเพิ่มสูงขึ้นฟาร์มสุกรทั้งหลายต่างก็จะกอบโกยผลประโยชน์กันเป็นอันมาก และราคาเนื้อสุกรชำแหละก็จะยิ่งถีบตัวสูงขึ้นจนผู้บริโภคทั่วไปต่างก็ได้รับความเดือดร้อนไปตาม ๆ กัน ส่วนผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยเมื่อเห็นราคาสุกรมี่ชีวิตเพิ่มสูงขึ้นก็จะหันกลับมาเลี้ยงสุกรกันใหม่อีก กว่าจะได้ขายสุกรที่เลี้ยงปริมาณสุกรที่ออกสู่ท้องตลาดก็จะมีเพิ่มมากขึ้น และจะส่งผลให้ราคาสุกรมี่ชีวิตตกต่ำลง ในที่สุดผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยก็จะเลิกเลี้ยงสุกร ไปเป็นวัฏจักรเช่นนี้เรื่อย ๆ ไป

ส่วนในด้านตลาดเนื้อสุกรชำแหละ จากการศึกษารายการส่งผ่านราคาจะเห็นว่า การส่งผ่านราคาจากผู้ค้าปลีกเนื้อสุกรชำแหละ ไปถึงผู้บริโภคเป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพจึงทำให้ผลประโยชน์ส่วนใหญ่ตกอยู่กับผู้ค้าปลีกเนื้อสุกรชำแหละ จากอดีตที่ผ่านมาเมื่อราคาสุกรมี่ชีวิตเพิ่มสูงขึ้นราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละก็จะเพิ่มสูงขึ้นตามไปด้วย แต่เมื่อราคาสุกรมี่ชีวิตตกต่ำลงมาราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละส่วนใหญ่ก็จะไม่ลดตามลงมาหรือหากจะลดตามลงมาก็จะลดลงมาเพียงเล็กน้อย เมื่อคิดเทียบเป็นเปอร์เซ็นต์กับการลดลงของราคาสุกรมี่ชีวิตแล้วจะลดลงมาเป็นเปอร์เซ็นต์ที่น้อยกว่าเปอร์เซ็นต์การลดลงของราคาสุกรมี่ชีวิต ผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนโดยตรงก็คือผู้บริโภคเนื้อสุกรทั่วไป

ดังนั้นจากการศึกษาโครงสร้าง พฤติกรรม และผลการดำเนินการทางด้านตลาดสุกรในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูน จึงมีข้อเสนอแนะให้กับรัฐบาลหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาสุกรในระดับต่าง ๆ ดังนี้

1. รัฐบาลไม่ควรเข้าไปแทรกแซงราคาสุกรมี่ชีวิตในขณะที่ราคาสุกรมี่ชีวิตตกต่ำ ควรจะปล่อยให้ เป็นไปตามกลไกของตลาด
2. รัฐบาลควรลดภาษีการนำเข้ากากอาหารหรืออาหารสัตว์จากต่างประเทศเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิตสุกรภายในประเทศ
3. หากรัฐบาลจะช่วยเหลือผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยจริง ๆ รัฐบาลควรจะไปช่วยเหลือด้านเงินลงทุนแก่ผู้เลี้ยงสุกรรายย่อยโดยตรงจะได้ผลดีกว่าที่จะเข้าไปแทรกแซงราคา
4. ในด้านตลาดเนื้อสุกรชำแหละนั้นหน่วยงานของรัฐควรจะเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละ หรืออาจใช้มาตรการอื่นใดที่จะควบคุมราคาขายปลีกเนื้อสุกรชำแหละให้เป็นไปอย่างเหมาะสมเพื่อคุ้มครองผลประโยชน์ของผู้บริโภค

5. หน่วยงานของรัฐบาลควรเข้าไปมีบทบาทในการควบคุมหรือป้องกันมิให้มีการฆ่าและเนื้อสุกรอย่างผิดกฎหมายเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคและคุ้มครองผลประโยชน์ของทางราชการ

6.8 ข้อเสนอแนะทางการศึกษา

เนื่องจากว่าในการศึกษาด้านทุนในการผลิตสุกร ในเขตพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่และลำพูน ไม่ได้แยกพิจารณาต้นทุนการผลิตตามคุณภาพของเนื้อสุกรและไม่ได้ศึกษาด้านทุนทางสังคมที่เกิดจากการผลิตสุกร ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาด้านทุนการผลิตสุกรให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ที่จะทำการศึกษาด้านทุนการผลิตสุกรในโอกาสต่อไปควรจะพิจารณาเรื่องดังต่อไปนี้

1. ควรจะศึกษาด้านทุนการผลิตสุกรโดยแยกพิจารณาตามคุณภาพของเนื้อสุกร
2. ควรจะศึกษาด้านทุนทางสังคมที่เกิดจากการผลิตสุกรอันจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมและก่อให้เกิดมลพิษต่อไป